

szül. Pizzagalli Erzsébet, köztisztviselőn élt urnó Komáromban, 54 éves korában. — Özv. Szokolx Ignáczné szül. Farkas Anna (Szokolx Viktor ismert író édes anyja) Nagy-Várkonyon 75 éves korában. — BEREZ ANTALNE, szül. Wagner Lujza, a jeles fővárosi tanár neje, 36 éves korában. — Özv. NANÁSY GÁBORNE, szül. Király Erzsébet 80 éves korában Debreczenben. — CSÁKY ZSOFIA grófné 26 éves korában Bácsban, honnan holttestét Kassára szállították. — EISLER FÜLÖPNE szül. Beck Karolina, Szeged egyik jótékony hölgye, 24 éves korában. — Kállay Béni orsz. képviselő kis fia: ISTVÁN; két év előtt született két ikerfia közül most a másodikát is elragadta a halál szülői szerető köréből.

**Szerkesztői mondanivaló.**

**H. K. A** beküldött három költemény közül legcsinosabb a mai izlésnek is legjobban megfelel a „Végre még is...“ De tartalmi tekintetben ez is köznap, százszor megzengett dolgok ismétlése. A költői beszéde, (vagy románca?) nagyon gyöngye, belső alkalmat nélküli, hangjával a harminczes évek költészetére emlékeztető. A sonett sem jobb. S ez a mellett még két nyelvtani vétéssel is eltelkenedik, holott a sonett a legkisebb foltot sem tűrő forma. Ime: bésodortaték (—tatám helyett), mert —ikes igének amaz nem első, hanem harmadik személyi formája; és: család, családék helyett, ugyanazon okból.

**Patkószeg.** „A munkási mezőn“ című költeményben van némi hangulat; s bár közöltetőknek nem találjuk, meg nem foghatjuk, hogy kerülhetett egy tollból ki a más kettővel, melyek ezimeit más rovathoz fogja ön találni.

**Oh tréfás...** Érthetetlen szóhalmoz, elég csinos formában.

**Szabolcs.** „A pír s tojások ünnepe“, ez évre már későn érkezett. Jövőre felhasználjuk; de ha addig várni nem akar: az esetben átteszük a kijelölt helyre.

**A lipóci község.** Népmondákat nem így, minden belső alakítás nélkül s csak csekély frázisokkal felkésítve, kell kidolgozni. Nem közzétehető.

**Kritikán alul.** Merengés. Sőhajom. Ritornell. — A jövő képe. Allegoria, antik jambus sorokban. — Mit sem bánom. Hol van oly szép leány. — Honszeretet. A Petőfi (igly!) Társasághoz (a t. társaság nem közönmű meg, ha kiadnók!) — A földmives élete. Szeretsz-e? (Megnyitlik a bimbó-ajak) ... Levél kevesemnek. Ne mondj keves... Lemondani?

**Még jöni kell.** Nagy eszmékkel küzdeni, nagy szavakat hengergetni, csak annak való a ki teljesen hatalmában tartja a nyelvet, a kifejezést; így csupa nehézkesség, homály, bombaszt és érthetlenség az egész vers. Pedig kár érte; meg látszik rajta a fő és az érző szív egyaránt.

**R. M. emlékére.** Magán körben, ismerősök, résztvevők közt megjárja. Közlétre nem alkalmas, mert irodalmi vagy épen költői becsell egyáltalában nem bír.

**Sárospatak.** B. A. Az érdekes költeménye a hétre már későn érkezett, legközelebb felhasználjuk.

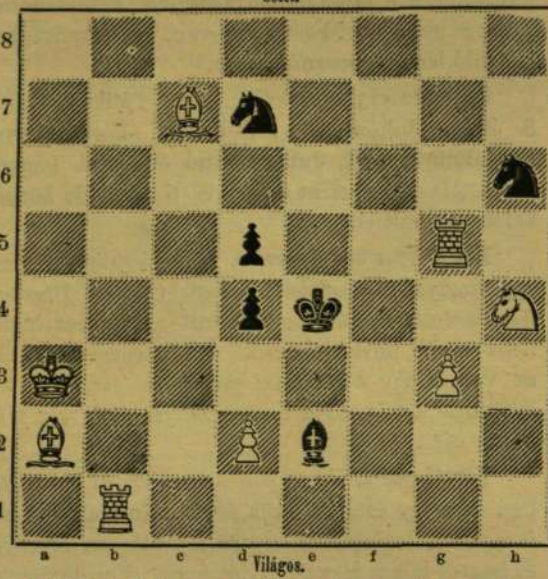
**HETI-NAPTÁR. April. hó.**

Nap	Katholikus és protestáns	Görög orosz	Izraelita
29 V 4	Maximin	4 Cantate	17 B 3 János
30 H	Sienai Katalin	Eutróp	18 Simeon
1 K	Fülöp és Jak. a Fülöp, Jakab	19 János	17 L. B. om
2 S	Athanasz, Zsig.	Zsigmond	20 Vízszentel. E. 19
3 C	+ feltalálása	Kereszt fölfel.	21 Janár
4 P	Monika, Fióris	Flóra, Amália	22 Paracitus
5 S	Pius pápa, Got. Jámber	23 György	22 Sab. 5. p.

Hold változása. ☾ Utolsó negyed 5-én 35 percenk. déli 12 óra ut.

**SAKKJÁTÉK.**

908-dik számú feladvány. Arnell J.-től.



Világos indul s az ötödik lépésre mattot mond.

**903-dik számú feladv. megfejtése.**

Wilmers R.-től.

- |                 |               |
|-----------------|---------------|
| <b>Világos.</b> | <b>Sötét.</b> |
| 1. Kh6-g5       | Hb5-a7: (a)   |
| 2. Hf5-d4       | Ke4-d4: (b)   |
| 3. Kg5-f4       | t. sz.        |
| 4. V mattot ad. |               |

- |     |             |
|-----|-------------|
| (a) | d2-d1V      |
| 1.  | Hf5-d6+     |
| 2.  | Hb5-d6:     |
| 3.  | Vf7-e8      |
| 4.  | Ve6-g4 mat. |

- |     |             |
|-----|-------------|
| (b) | Ha7-c6      |
| 1.  | Vf7-f4+     |
| 2.  | Ke4-d5      |
| 3.  | c2-c4: mat. |

**Helyesen fejtették meg: Veszprémben:** Fülöp József. **Gelsen:** Glesinger Zsigmond. **Sárospatakon:** Gérecz Károly. **Debreczenben:** Zagyva Imre. **Miskolcon:** Hartmann testvérek. **Boglárán:** Mayer K. **Buda-pestben:** Németh Péter, K. J. és F. H. **Marosvásárhelyen:** Csipkés Árpád. **Kolozsmonostoron:** Branner Gyula. **T. Polgáron:** Lyszauer és Munk. **A pesti sakk-kör.**

**Rövid értesítések: Veszprém:** F. J. A 904 sz. f. megfejtésében világos első lépésre Vh8-h7 következék Ff7-e8, mi történik azután?

**Tartalom:** Tahir bej (arckép). — A t-szel i kocsma (képpel). — Dérnyé naplójából (folyt.). — Kecskeméthy Anré (arckép). — Zubovics új találmánya (képpel). — Konstantinápolyi képek (képpel). — A növényvilág óriásai — Salvin Tamás (arckép). — Egyveleg. — **Melléklet:** Egy cserkesz „huszár-csiny“. — A titkos írás története. — A föld népeisége. — Itt a háború. — Irodalom és művészet. — Közintézetek, egyletek. — Mi újság? — Halálozások. — Szerkesztői mondanivaló. — Nyilt-tér. — Heti-naptár.

Felöl szerkesztő: Nagy Miklós. (L. Egyetem-tér 2. sz.)

**Legelősebb politikai magyar napilap.**

**Előfizetési felhívás**

**NEMZETI HIRLAP-ra.**

A „Nemzeti Hírlap“ tárgyalja a politikai napi kérdéseket rövid, velős, népszerűen tartott vezérezelvényekben és kisebb közleményekben. Itt megtalálja az olvasó a törvényhozás üléseiről, bizottságok, szakbizottságok, pártklubok tanácskozásairól rövid, de kimerítő tudósításokat, távirati és újdonsági rovatában a legújabb híreket.

Azon általános elismerést, melyet e lap a mult évi szerb-török háboru alatt gyors, pontos és kimerítő tudósításai által kivívott, igyekezni fog az orosz-török háboruk alatt is kiemelni. *Külföldi levelei és harczteri tudósításai* lehető gyorsasággal és alaposággal fogják olvasóit a bekövetkező, s hazánkra nézve oly nagyfontosságú napok eseményeiről értesíteni.

A „Nemzeti Hírlap“, mindennap egy iven, a szükséghez képest, évenként 50-100-szor felülnyi mellettel, ünnep utáni napokban pedig féliven fog megjelenni; s ezuttal is a *legelősebb politikai napilap*, mely a hírlapvasó igényeit kielégítheti.

**A „Nemzeti Hírlap“ előfizetési ára:**

- |            |              |
|------------|--------------|
| Egész évre | 16 frt — kr. |
| Félévre    | 8 „ — „      |
| Negyedévre | 4 „ — „      |
| Egy óra    | 1 „ 40 „     |

Az előfizetési pénzek a „Nemzeti Hírlap“ kiadóhivatalába (Budapest, Franklin-Társulat egyetem-utca 4. sz.) intézendők, legelősebbül postautalvány útján.

**A „Nemzeti Hírlap“ kiadóhivatala.**

**Előfizetési felhívás**

**KELET NÉPE**

című politikai napilapra.

A KELET NÉPE bátran és határozottan kitűzte az ellenzéki zászlót ezélett másfél évvel, bátran és határozottan fogja azt lobogtatni az új évben is.

A KELET NÉPE a konzervatív irány határozott képviselője, minden jóra való törekvésnek erélyes támogatója, minden visszaélésnek, romlottságnak kérielhetlen ostromója.

Az orosz-török háboru alatt harczteri tudósításai lehető gyorsasággal és alaposággal fogják olvasóit a bekövetkező, s hazánkra nézve oly nagy fontosságú napi-eseményekről értesíteni.

A KELET NÉPE hetenként hatszor egy nagy iven — a szükséghez képest felülnyi mellettel — ünnep utáni napokon pedig féliven mint esti lap, tehát minden nap megjelenik.

**A „Kelet Népe“ előfizetési ára:**

- |            |              |
|------------|--------------|
| Egész évre | 20 frt — kr. |
| Félévre    | 10 „ — „     |
| Negyedévre | 5 „ — „      |
| Egy óra    | 1 „ 80 „     |

**A „KELET NÉPE“ kiadóhivatala.**  
(Budapest, egyetem-utca 4.)



Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOR együtt: { egész évre - 12 frt, félévre - 6 \* } Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: { egész évre - 8 frt, félévre - 4 \* } Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOR: { egész évre - 6 frt, félévre - 3 \* }

18. szám. — 1877. Budapest, május 6. XXIV. évfolyam.

**TÖRÖK VENDÉGEINK.**

BUDAPEST vasárnap óta folyton ünnepel. Vendégek vannak körében, kiket a szeretet hozott ide, a barátság, a testvéri vonalom érzete, s kik itt baráti rokonszerület és oly fogadtatást találtak, minő csak önkényt jöhet s minőt lehetetlen volna megrendelni hivatalosan. A főváros sok fényes fogadást és lelkes örömet látott már; de a milyen a török vendégek üdvözlése volt, olyat csak nagy időközökben és nagy események közepette tud följegyezni egy-egy ország fővárosa krónikájába. Maguk a keleti fényhez szokott törökök is nem egyszer mondták, hogy „álmodni sem mertek volna ilyen fogadtatásról, a toll azt leírni nem tudja s a nyelv göröcsöket kap, ha azt elbeszéli megpróbálja.“

Valóban nehéz ugy leírni és ugy jellemezni a török vendégek fogadását a főváros lakossága részéről, hogy arról annak hü fogalma legyen, ki nem volt tanuja. Részt vesz ebben minden, szível-lélekkel, nagy és kicsiny, ifju és öreg, férfi és nő, — csupán egy van, a kinek nem látszik tudomásának lenni róla: a „hivatalos“ Magyarország. De a „nem-hivatalos“ ország, az lelkesen ünnepli vendégeinket s a főváros oly meleg kifejezést ad az egész ország érzelmeinek, hogy ha valamiben, ugy ebben bizonyára megérdemli az „ország szíve“ nevet.

A merre csak járnak, mindenütt örömrivalgással fogadja a nép, kendőlobogtatással és kalapemelgetéssel üdvözlí; ifjaink azon vannak, hogy kellemessé tegyék itt mulatásukat, szórakoztatják, élvezetik a látni érdemes helyekre; országos gyűjteményeink, tudományos és műintézetek megnyitnak előttök, s elibök tárják kincseiket; színházaink ünnepi előadásokat, egyleteink társas összejöveteleket rendeznek tiszteletökre.

„Éljen a szofta,“ ez most az „adjon-isten“ és „fogadj-isten“ Budapesten. Hogy miért szofta? ki tudná megmondani, ha csak nem azért, hogy mitőlünk egyetemi ifjak vittek kardot Abdul-Kerimnek, s a török küldöttség most a „magyar szofták“ látogatását viszonzozza. A közönség laikus

része azt hiszi, hogy ezek szofták s csodálkozik, mért nem járnak egyenlő ruhában? Pedig hát a magyarázata egyszerű, s abban áll, hogy a törökök látogató küldöttségében képviselve van minden rang, állás és osztály s van köztük pap, tanár, író, képviselő, diplomatanövédek stb. csak épen a szofta az, a ki köztök — egy sines. De azért öket nálunk mégis szoftáknak nevezik, öreg vezetőjüket se véve

ki, ki ezélett negyven esztendővel lehetett szofta, a minek Magyarországon most megtették; „szofták ök“ nekünk mind, a másik pap is, a ki pedig szintén magasabb rangu szolgált a profétának, a katonai egyenruhás szürke szakállu férfi, a szofta-kinézésü hodsa s a többi, polgári ruhás ifjabb vendég, némelyik a „mektebi szultáni“ felirattal kabátja gallérján.

Megérkezésüknek mindjárt harmad-



SZULEJMAN SEJK EFENDI.

(Borsa, Doctor és Varsógh fényképe után.)

**HIRDETÉSEK.**

Egy hatosor hasábozott petít sor, vagy annak helye egyszeri lgtatásnál 15 krajczár; többesór lgtatásnál 10 krajczár. Bélyegül külön minden lgtatás után 80 kr.

Kiadó-hivatalunk számára hirdetőmennyeket elfogad **Bécsben:** Massee stein és Vogler Wallfischgasse Nr. 10, **Moskva R.** Szeretettár Nr. 244 **Oppelik A.** Wollzeile Nr. 22.

**frt 2.50 80 centimeter hosszú frt 2.50 valódi hajfonatok,** teljeselek, betét nélkül és minden hozzavégvítés nélkül, csupa liszt, természetes emberhajból: 2½ frt o. é.; szobek 3 frt, 3½ frt, 4 frt, egész 5 frt a leppompásabbak. **Vidéki megrendelések** utánvét mellett, pontosan, szorosan a hajminta szerint eszközölőtetnek sem tetés tárgyak készítésre becsatolhatók. **Löwenbein J.** hajfonat-gyára Budapest, kis mező-utca 30-ik szám, 1. emelet. Fürt-chignonok a legelősebbben.

**ERZSÉBET SOSFURDÓ Budán.** A gyógyhely keserűvíz forrásai legjobb sikerrel használhatók következő betegségeknek: **vörbőség,** fejfájás, fülzúgás, szédülés, ájulás, szivdobogás, mellszorulás; **idült bélhurut,** makacs székszorulás, máj és epehólyag, **lépda-ganat, aranyér, rást és méhkór,** túlságos elhízás, kőszvény, idült bőrkütegek a gőrvélykór enyhébb alakjai és női bajok, idült méh- és petefészlekló, tisztulási zavarok, fehér-folyás, stb. — Egészséges fekvés, tiszta üde levegő, jutányos lakások, jó vendéglo, többnemű szórakozás. — **Az Erzsébet-keserűvíz forrás,** belső és külső használata, mindennemű fürdők, méhúszonyok stb. Rendelők fürdőorvos Dr. Bruck Jakab, Budapest, bálvány-utca, Mocsonyi-féle ház.

**Egyenes forrásból. Szalon-garnitúrák** nagy választékban és lelkiismeretesen készítve, kaphatók telepemen; az árak, miután magam lévén a készítő, magától érthetőleg a legelősebbek. Termem létezik a váci körúton, 61. sz., I. emeleten, a templommal szemben. Tisztelettel **KARNER JÓZSEF,** kárpítos-mester. 3340

**Hordászekek** betegségek számára. **Gőz-koosik** betegségek számára. A legjobb és legelősebb **vasbutorok kertek és termek számára,** valamint a legújabb szabadékozott **tóó úgyak,** rugó-matraccezal és kárpitozással, összetolhatók mint egy trumeau-szekrény, ajánl **FEIWEL LIPÓT,** vasbutor- és takaréktűzhely-gyáros, Budapest. Raktár: ország-út 43. sz., a nemzeti színház közelében. — Képe-árjegyzékek bérmentve. — Ugyanott egy új, 4 kerekű angol tüzi fecskendő is igen olcsón kapható. 3397

**A fürdő-idény május hó 1-én kezdődik.** A társaskocsik, Pestről állomási hely József-tér, — óránként közlekednek. — Egyéb felvilágosítást nyújt a fürdő-orvos és az **igazgatóság.** 3398

**FÉREG-POR** kitűnő minőségű, mely-tinktúra, kámphor, naphtalin, patschouli-fü ajánlja **NERUDA NÁNDOR,** 3292 Hatvani utca 10. sz., „az arany méhkasoz.“

**Érintkezés az emberekkel.** Irta **B. KNIGGE ADOLF.** A tizenötödik javított kiadás után **NAGY ISTVÁN.** Két kötet. A két rész egy csinos vászonkötetbe kötve 1 frt 80 kr.

napiján a főváros egyik legelső műtermében le is vették egy szép festői csoportban a különböző koru, állásu, rangu és származású „szofták“-at, s mi is be szándékozunk mutatni őket olvasóinknak valamennyit így együtt, — azonban addig is ismerkedjünk meg velök egyenként közelebből az őket megillető sorrendben.

SEIKH SZULEJMAN EFENDI, a küldöttség vezetője, mindenesetre a legérdekesebb egyéniség köztök. Ő a középázsiai klastromok és humanus intézetek főpátja és igazgatója. Középtermetű, özbeg típusú öreg ur; a seikh-főveget fején fehér turbán köríti és e fölül két ujnyi széles arany szejgy van kötve kiválóbb díszű öltözködésnél. A szokásos övet, mely ezüst csattokból áll, drága kövek díszítik derekán. Köpenye van legalább husz darab, egyik szebb és drágább a másikonál, minden kimenetelnél mást vesz magára. Egyik nehéz lilaszín bársony, áttörve arannyal, a másik rózsaszín, virágos díszítéssel, a harmadik sárga teveszőr arannyal kivarrva és így tovább. Ruházatát napjában többször változtatja.

Életrajzi adatait kérve tőle, elmondott sok mindent, csak egyet nem akart velem tudatni, születése helyét. Minden kérdéssemre azt válaszolta, hogy közép-ázsiai özbeg, s hogy születéshelyét ha megmondja, akkor sem tudjuk, hol van, s nem is érdekelheti a magyar közönséget. Születési évét sem mondta, csak annyit tudtam belőle kialsni, hogy körülbelül 57—58 éves lehet jelenleg. De a mily fukar volt ezekben az adatokban, ép oly bőbeszédű és terjedő volt utazásainak s nyelvismereteinek elmondásában. Négy nyelvet beszél: a törököt, persát, arabot és a dsagatajt. Ez utóbbira, mint anyanyelvére végtelenül büszke, annyira, hogy ha valakinek bemutatattam (pedig soknak bemutatattam) rögtön azt kívánta általam elmondani, hogy ő a dsagataji nyelvet is beszéli s hogy ő ennek megtanulását minden magyarnak ajánlja, mert ez a nyelv képezi a magyar és török nemzet közötti szoros kapcsolatot. Hogy a magyarokat e nyelv megtanulására rábírja és mintegy arra édesgesse, Mir Ali Sir Nevaji költőnek, egy pompás és igen nagybecsű példányát ajándékozta a muzeumi könyvtárnak. A mű 700 levélből áll, nagy folio alakban, szép talikh kézírás, a papir hindabadi. A lapok szélei díszes keretűek és itt-ott rajzok is díszítik. Megígérte, hogy ha a keleti török nyelv iránti érdeklődés nálunk nagyobb lesz, még több könyvet is fog küldeni. Az unicum-példány mindenesetre megér egy pár ezer forintot.

A seikh fiatal korában vetődött Konstantinápolyba s ott tanulmányai végeztével az özbeg tekke (klastrom) seikhjévé (apátjává) nevezetett ki. E tisztet és állást foglalja el már 32 év óta, s mint ilyen az összes közép-ázsiai intézetek főgondnoka és igazgatója. Nagy és sok teendőnek vannak ez állással összekapcsolva, mennyiben ő egyszersmind a közép-ázsiaiaknak jogügyi képviselője is. Büszke utazásaira is. Bejárta a mohammedán világ minden zegét-zugát. Elhatolt a kínai falig, járt Indiában, az indiai szigeteken, Egyiptomban, s a népszerű ismeretben nagy jártassága van. Utazásában becses tapasztalatokat szerzett. A nemzeti muzeum ásvány- és állattárában igen örült, ha egy-egy ismerős tárgyra akadt, pedig nagyon sok és szép tárgyat látott ott ismerőst, s minden iránt

kiváló érdeklődéssel viseltetett. Egyik este majdnem két órai előadást tartott nekem az emberi tudományokról, melyeknek száma szerinte 160, s ezek közé tartozik a khemia, az álomfejtés, a madarak repülésének tudománya és sok egyéb. Különösen a khemiáról szeretett beszélni. Másnap a vegytani laboratoriumban Than Károly egy pár igen érdekes mutatóanyagot tartott, a miket az öreg ur a megütközés és leveretés érzetével nézett. Mikor haza jöttünk a sok látogatásból, egészen más világban láttam az öreg urat. Hasonló meglepetés várta őt majdnem mindenütt. Az öreg ur életében e pár nap igen nagy változást jelez. Mennyi szép illúzió, mennyi képzelet szakadt meg ilyen rövid idő alatt! Egyik jellemvonása az érdekes tárgyalás és a leleményes adomák. Minden alkalomra tud mondani egy-egy jóízű adomát, vagy érdekes ötletet. Midőn a mintaszűrő új városházat megnézte és a főpolgármester a lépcsőn levezette, megállt egy percze s így szólt: „Ez a pompás palota eszembe juttatja azt, hogy Mohamed próféta, midőn felvették az égbe, annyira megszerette azt, hogy többé ki nem akart menni belőle; én is épen így vagyok itt ezzel. Ha most karonfogva nem vinnének, ki nem mennék innen soha.“ Az írók és művészek társaságában bemutatják neki a nemzeti színház egyik elsőrendű tagját; nevének hallására azonnal kész a szójáték a *Felek* (ég) és annak fia között. Midőn aztán a művész nejét is bemutatják, így szólt: „Ha ön az ég: neje az égnek holdja.“ (Ez a legszebb bók a keleti nyelv). Bemutatják egyik költőket és nejét, mire az öreg ur így szól a költőhöz: „Ön mindenesetre kitünő költő, mert van anygala, a ki lelkesítse.“ Ez így megy egymásután. A művészet is tudja lelkesíteni. A népszínház előadásán a lelkesítő rögtönzés után lelkesedésében lehozta értékes gyűrűjét és a művésznőnek akarta dobni a szinpadra. Senki sem sejténé az öreg urban azt a tüzet, mi benne lakozik, ha nem látja őt lelkesülni. Pedig ez nála nagyon hamar fellebb. Ifjú lángra gyul egy pillanat alatt s akkor az ifjakon is tultesz. E szó „muszka“ elég arra, hogy szemei vadul forogjanak és a harag lávaként folyjon belőle. Mint keleti ember szereti a nyugalmat is. Az a futtatás, a mi vele pár nap óta történt, nagyon megviselte, s nem egyszer sóhajtott nyugalom után. Az írói körben, hol folyvást mintegy kétszáz ember zsi-bongott körülötte, és közbe zongora és czimbalomjáték s ének hangzott egymást felváltva, izgatott lett, s mind-egyre azt kérdezte: „mért nem ülnek le ezek a vendégek?“ Az ő hite szerint sokkal okosabb, ha az ember nyugodtan ülhet és hallgathat.

A seikh sokat tett és tesz — különben állásánál fogva sokat is tehet — a közügyekért. Befolyása és hatásköre igen nagy és ezt kinálkozó alkalmakkor használni is szokta.

HODSA MEHEMMED EFENDI, rangban a második, nem oly vérmes és heves természetű, mint a seikh, hanem azért nem kevésbé lelkes. A küldöttek között ő beszélt legtöbbet a lakomák alkalmával és talpraesett felköszöntőivel nem egyszer ragadta el a vendégeket. A Bagdadhoz tartozó Szulejmanie városban született, s iskoláit ugyanott végezte a nagy tudományáról híres Oszman Efendi vezetése alatt. A hat-

vanas években Konstantinápolyban telepedett le s ott az összes könyvtáraknak rendezésével és lajstromozásával bízták meg. E nagy munkát hat év alatt egyöntetűen végezvén mindenütt, e téren nagy érdemeket szerzett. Ezután a híres Jeni Dsami medreszében a jog és logika tanárává nevezetett ki, mely állásban van ez időszerint is.

HUSZNI BEJ az előbbiektől teljesen elütő egyéniség. Ő az ujonnan alakult török képviselőház tagja, melyben Adrinápoly városát képviseli. Az újabb irányú török férfiak közül való. Felvilágosodott és talpig derék embernek ismertem ki. Hányszor sohajtott fel nemzete elmaradása s annak oka fölött! A legnagyobb bajokat magában a kormányban, különösen a kormányférfiakban találja, a haladásnak nagy barátja. Őt kiválóan a tudományos intézmények és mint nagybirtokos a gazdasági gépgyárak érdeklik. A török-magyar barátságot nem szavakban keresi, hanem tettben. Eddig Angliából hozott gépeket és eszközöket a török földbirtokos, ezután tőlünk akarják hozatni. Összekötésben akar maradni velünk folyvást, hogy a mi jót és hasznosat itt látott, azt otthon meghonosítsa. A földmivelés és kereskedés terén nemcsak gyakorlati jártassággal, hanem elméleti ismeretekkel is bír. Jelenleg 48 éves, szép képzettségű férfi és ügyes szónok. Ha Törökországnak sok ilyen gondolkozású képviselője volna, akkor alkotmánya megteremné áldásait.

MEHEMMED MUKHLISZ EFENDI a galataszerájai lyceum (Mektebi Szultani) igazgatója. Némelyek ezredesnek hitték egyenruhájá miatt. Apja Abdul-Baki Kasztamuniában előkelő állást foglalt el. Mehemmed Mukhlisz született Kasztamuniban 1837-ben. Isztambulban az orvosgyetemen a sebészetet tanulmányozta, s az akkor kitört orosz háborúban a rumeliai hadseregnek tartalékosai sorában a hatodik ezrednek harmadik zászlóaljában mint orvosbeszész a szabasztopoli és kurdisztani ütközetekben részt vett. A háború után a rendőrniszteriumban nyert fősebszi állást. 10 év után lépett ki a katonaságból és ekkor Krétában az iszfakiai szandzsakban mint a kerületi gyűlés tagja nyert alkalmaztatást. Nyolcz évi itteni működése után a „Mektebi Szultani“ nevű lyceum igazgatója lett. Egyike a leggyekvőbb és a művelődés iránt leginkább érdeklődő férfiaknak. Haladásunkat látva egyik másik-téren, elkomorulva mélyedt magába. Különösen a Margitsziget adott neki anyagot a gondolkodására. Mikor a sziget berendezését és állapotát bemutattuk neki és mindenről felvilágosítást nyert, felkiáltott: „Bezzeg a mi főuraink nem tudják az élvezeteket a hasznossal egybekötni. Palotákat építenek egymásután, fényesen berendezik s egy évben alig töltenek benne száz napot, haszontalanul elkorhad, elpusztul. Így mennek tönkre a mi főuraink egymásután!“ Azt tapasztaltam, hogy a török kormány gépezetének hiányait igen jól ismeri s szeretne rajtok segíteni, de pessimista, s ilyenkor így szokott felkiáltani: Ne csare! (Mi haszna!)

AHMED FAZIL EFENDI. A legrokonszenvesebb alakok egyike. Csendes, hallgatag ifjú, a török magánjog tanára. Ritkán találhatni ilyen felvilágosult mohammedán papot. Az első napokban ő látzott a küldöttség szónokának, később azonban bizo-

nyos okok miatt teljesen elnémult. A képtárákról és egyéb az iszlám által tiltott dolgokról nagy felvilágosultsággal nyilatkozott. A Koránnak erre vonatkozó tilalmait elévülteknek tartja. A persa és arab nyelvet tökéletesen bírja s rendesen persa és arab virágokkal díszíti török beszédjét. Született 1850-ben Antakia városában, s ott tanult, később Aleppóba ment s ott török jogot tanult. Isztambulban telepedvén meg, a katonai középtanodában az arab nyelv tanárává nevezetett ki, s most is ott van alkalmazva. Tanit továbbá a „Mektebi Szultani“ nevű egyetemen török magánjogot. Fazil Efendinek irodalmi működése is van, egy pár csinos költeményét fel is olvasta nekem s megígérte, hogy gyűjteményét megküldi. V. Murad szultánt trónraléptekor egy szép költeménnyel üdvözölte, s rá nemsokára a mollákh közé fölvétetett.

ABDUL BAKI BEJ, a híres Szami vezir pasa fia, született 1853-ban Viddinben, mikor is atyja a viddini vilajet kormányzója volt. A „mahruszei aklam“ nevű hivatalnok-képző iskolában végzett tanulmányai után előbb az igazságügyi miniszteriumban, majd a külügyminiszteriumban nyert alkalmazást, hol jelenleg is működik. Csendes és elegans magatartású, kissé akadozó beszédű fiatal ember.

MEHEMMED TEVFIK EFENDI, a „Basziret“ című lap munkatársa és a „Csailak“ („Héja“) című élelzap szerkesztője. Isztambulban született. Az új-török pártnak „Mukhbir“ („Hírnök“) című lapjában kezdte meg hirlapírói működését, azóta munkatársa volt az „Isztambul“, „Hudavendigjar“, „Terakki“ és más lapoknak. Eredeti ember, élczeit nem vesztegeti beszédjében; hanem annál borsosabban találja fel lapjában. Azt mondják, hogy nagyon sebtiben dolgozik. Hétfőn jelenik meg lapja, s vasárnapig képtárgyrol vagy szövegről egyáltalán nem dolgozik. Leül s hevenyében megírja egymaga az egész lapot, mely különben nem is valami nagy. Itt időzése alatt is mindig az utolsó órában ütötte össze tudósításait lapja számára. Sokat irt, s mint mondja, nagyon szépen referált. Egyik banket alkalmával egy 5—6 soru magyar felköszöntőt akart felolvasni, de társai lebeszéltek róla, mondván, hogy ez a banket nem „Csailak“.

RATIF BEJ, Huszni Bej országgyűlési képviselő fia, 24 éves ifjú, Adrinápolyban született, egy ideig katona volt, de később kilépett a katonaságból s tanulmányaival foglalkozik.

A közönség által *sofisták*nak tartott tanulók, a „Mektebi Szultani“ című polytechnikum-féle intézet növendékei, heten vannak. Fiatal emberek és európai műveltséggel bírnak. Majdnem mindnyájan beszélnek francziául, legjobban beszél Nuri Resad Bej és Ragib Murad Szaridsa Bej.

NURI RESAD Konstantinápolyban született 1857-ben. Nem akarják róla elhinni, hogy nem Párisban tanulta a franczia nyelvet, olyan szépen és folyékonyan beszél azt. Bizonyos mélabús hangon beszél, különösen ha a törökök sorsáról szól. Tanulmányait a szmirnai középtanodában végezte, hol a görög nyelvet is elsajátította. A galataszerájai lyceumban már 17 éves korában diplomát kapott. Most a mérnöki tudományokat, különösen a hid-és utépítéset tanulmányozza.

RAGIB BEJ Görögországban Negropon-teban született 1857-ben; egy a görög függetlenségi harcban a görögök ellen nevezetes szerepet játszott családból származott. 1869-ben végezte a görög gymnáziumot Negropon-teban, s azóta a galataszerájai lyceum hallgatója. Tüzesen szónokol s köztünk „török Robespierre“ nevet nyert.

MEHEMMED SEMSZEDDIN BEJ cserkesz származású. Apja az oroszok ellen harcolt egyik cserkesz törzs feje volt. Az oroszok által kegyetlenül kiűzött cserkeszekkel jött Törökországba, s ott töröklül megtanulva és a középtanodákat végezve, a „Mektebi Szultani“-be vétetett fel.

ESSZAD BEJ Kenan pasa fia, és Esszad Mukhlisz pasának, a híres költőnek és vezirnek unokája, 1856-ban született Angorában; elvégezvén iskoláit, a „Mektebi Szultani“ intézetbe lépett.

ALI DZSEVAD BEJ a híres boldogult Haszan Takhszin pasának fia, 1857-ben született Isztambulban. Megígérte, hogy a magyar nyelvet egy év alatt meg fogja tanulni.

RIZA és HASSZAN Bejek szintén a nevezett tanoda növendékei.

Dr. Erődi Béla.

## Déryné naplójából.

### VII.

Fogyatkozások. Gyakorlatok a Demosthenes. A Fáy-család. Déry.

E közben folytak a játékok rendben, az idő haladt s én mindig szorgalmasabb lettem. Most azonban, csak egy részletenként, értésemre kezdtek adogatni, hogy mennyi sok gyalulni való van rajtam, a miről én magamon észre se vettem, hogy az hiba.

Nevezetesen az s-et nem tudtam jól kimondani, úgy hogy mikor azt kiáltottam „segítség!“ ez oly lágyan hangzott, mint „szegítség!“ csak nem annyira sziszegve, hanem olyan valami seppesség-formán.

Már most szerepeket osztottak volna a számomra; de ki akarván eme e hibából gyógyítani, azt mondja egyik színész, Kemény ur:

— Jó jó, hiszen mind jó volna, de nagy színésznek nem lesz belőle soha. Ha valami kisasszonyt, vagy dámát játszik: hát akkor is úgy fogja mondani: „csak teszszék?“ Nem lesz nagy színésznek soha! Nekem elszorult a szívem. Így hát vége mindennek, mondám könyves szemmel, hasztalan minden tanulásom.

— Egy mód ugyan volna, — mondja Kemény ur — de oda vastürelem, szorgalom, fáradsáthatatlan gyakorlat kell.

Én csak gondolkozóba estem. Akkor mindjárt szegyletem hozzá menni, de midőn egyszer félre vonult, csak oda sompolyogtam hozzá.

— Édes Kemény ur — én látom, hogy maga nekem jó akaróm; mondja meg nekem, mit kell cselekednem, hogy jól mondjam ki az s-et? Ha ember megteheti, én megteszem.

Kemény ur mosolygott.

— Hát addig kell, — viszonzá — mikor magára van, vagy otthon valakivel beszél, az s-et keményen hangoztatni, míg jó tisztán hangzik, ha pedig az sem használnál, egy golyót kell a nyelve alá tenni s azt egy hónapig is ott viselni.

Igen megijedtem. Egy hónapig nem játszani! No volt nekem drága dolog! Nem győztem hova bujni, hogy — midőn időm volt — szüntelen az s-t hangoztassam jó keményen, hogy rófnyre is kihuztam azt a szegény s-t, egy csak golyót ne kössenek a nyelvem alá.

Csakugyan nagysokára sikerült is lassanként menekülnöm e hibáimtól s mondták, hogy minden játékban észre lehet venni, mennyire tisztábban ejtem ki a szókat.

De nemcsak ez az egy faragni való volt rajtam.

„Most már, mondák, itt volna egy roppant nagy ária a „Perzeusz és Androméda“ nevű daljátékából. Elvesszük Czagányinétől és Rózsikának osztanánk ki, de parányi az istenada, mint egy kis verevörös, hogy alig lehet ráakadni a sűrű haja közt. Aztán nem is volna olyan igen kicsiny, de mily görbén áll előre hajolva! Még görbe hátú lesz! Ha egyenesen állna, mindjárt magasabbnak látszanék egy fél rőffel.“

Oh istenem! báresak soha ne tanultam volna ráman himezni attól a csunya svábnétől! Mert csakugyan, minthogy igen gyenge testalkatu voltam, igen előre tartottam a nyakam az egész napi előrehajlás által.

Volt a színháznál egy igen igen szép leány, de igen gyenge színész, s csak a chorusban énekelt. Neve volt *Bárány Katicza*. Ez engem eleitől fogva igen szeretett, öltöztetett, hajamat csinálta, — mint mondták, hogy szép legyenek.

Most is „jöjjön kis Róza“ — mondták, — „nekem most már kevés, vagy épen semmi dolgom nem lesz. Befűzöm én magát minden reggel, kinóvi azt maga az én kezem alatt, — ne busuljon!“ (Mert már megint pityergőre állt a szám.)

Csináltatott nekem a keztyűsnél fényes fekete bőrből egy széles bőzentragert (csak tudnám, hogy irjam magyarul), egy széles fekete övvel, melynek két szárnyával oly erősen lepántolta két vállamat hátamon keresztül véve, szintugy nyögtem bele.

Szegény anyám is sokat pirongatott ezért a hibáért; riktájka is egyenesültem én rögtön, ha megszólított, de csak arra a percze. A következőben már megint csak összesüppedtem. No most, így megpántolva, nem volt módomban az összesüppedés.

Ezt a szép Katiczát Vida ur megszerette, nőül vette s kivitte magával később jószágára Törtelybe, s ott lakott azontul anyjával együtt a kastélyban.

Ez idő folytában sok nemeslelkű pártfogóra találtam. Nevezetesen ott lakott Gombán egy igen gazdag nagy család, a nagy nevű Fáy-család, az öreg *Fáy László* ur két fiával és két leányával. Az egyik fia volt, — ki ne ismerne? — a szép eszű, országos hírű *Fáy András*. A másik *Laczi*. A két testvér egészen különböző természetű volt. Andris már oly fiatal korában is búskomolyságra hajló, Laczi pedig örökké vidám, lehet mondani, pajkos, kedélyes fiatal ember volt, s annál pajzánabb, minél komolyabb amaz. Ha Andris elmerengett, Laczi nyakába borult, megfogta két kezével a fejét, össze-vissza csókolta, haját összeborzolta. Szegény Andris majd belefullt a nagy szeretetbe, az öreg ur pedig tekintélyes hasát tartva, kacagott enyelgésükön.



HUSZNI BEJ, A TÖRÖK KÉPVISELŐHÁZ TAGJA.

HODSA MEHEMEDI EFENDI.

A TÖRÖK KÜLDÖTTSEÉG. — (Borsos, Doctor és Varságh fényképe után.)



A TÖRÖK KÜLDÖTTSEÉG FOGADTATÁSA A FŐVÁROSBAN: A BEVONULÁSI MENET A DEÁK-TÉREN.



AZ ELSŐ HÁBORÚTÁRTEREK EGY KÁVÉHÁZBAN.



HADI KLÁVTÁNYOKAT OLVASÓ TÖRÖK JE.

KONSTANTINÁPOLYI KÉPEK.

A két gyönyörű leány valóságos angyal volt, Zsuzsca, ki szépségével elbájolta fél Pest ifjúságát, egy nemes keblű, jó szívű lény, de sok udvarlója levén, szörnyű kottelt volt, úgy hogy a ki fiatal ember csak körében forgott, az örülésig el tudta kábitani. Sok gazdag ifju volt kerője; de ő nyíltan megmondotta, hogy ő egy fiatalhoz se megyen férjhez, mert ő neki a Dárius kincse se volna elég. Ő egy roppant nagy birtoku öreg urat akar férjül, ki soha se sokalja, bármennyi költsön is. Csakugyan nagy pompát is üzött, kevés viselő öltönyt lehetett rajta látni, — többnyire uszályos kék atlasz-ruhában járt, fehér rózsákkal és szalagokkal díszítve, nyaka, homloka tele rakva ékszerrel s ujjai csak úgy ragyogtak a sok köves és briliántos gyűrűtől. Aztán az volt a szokása, hogy soha sem ült a dívánra, hanem fölvetette magát az ágyra a szép ruháival, melyekből minden színű volt neki egy-két nehéz selyem.

De Borcsa, a kisebbik, maga volt a megtestesült szépség, ártatlanság és egyszerűség. Gyönyörű, bájoló nagy sötét szemei voltak s szelíd arcának kedves barátságos vonásai, melylyel leigézett mindenkit. Ő rajta ritkán lehetett egyebet látni egyszerű fehér ruhánál, minden ékszer nélkül, szép fekete fűrtel közé tűzött egy-egy rózsát legfőlebb. Őt nem zsbongták körül az udvarlók, — távol tudott tartani mindenkit magától, — mert már gyermekleánya korában eljegyezték egy rokonnal, Gábrí Pistával. Hat évig szerették egymást és csakugyan egybe is keltek.

Alig voltam egy pár hónapig a színházban, igen megszerettek a kisasszonyok, kik, mint az egész család, nagy színházpartolók voltak, s meghívták Murányiékát ebédre velem együtt. Arról a szeretetről, azokról a dicséretekről, melyekkel engem elhalmozott az egész háznép, az ideig fogalmam se volt. Nem volt egy percz nyugtom tőlök, nem volt más nevem, mint: „jőjjön ide, kis filemle, énekelje ezt!” — „jőjjön ide, maga kis flóta, maga kis pacsirta, maga kis csalogány”, stb. stb. És minthogy Zsuzsának szokása volt mindig az ágyon ülni, nekem is oda kellett ülnöm vele, csak hogy mindig össze-vissza csókolhasson, nyakgathasson s ott dalolnom. Ez nekem nem volt egészen tetszésemre, mert nekem nem volt annyi ruhám, mint neki, nekem nem volt több két köznapi ruhánál, — legjobban szerettem mindig fehérben kimenni s ez volt legkedvesebb viseletem még késő koromban is, — de azon nem volt szabad egy ránczocskának, egy gyüremlének lenni. Azok pedig mindig játszottak velem, mint a kis maecskával, össze-vissza hömpölyögtek az ágyon, hát már most lehet képzelni, minővé lett az én szép fehér könnyű ruhám! Eleinte csak eltűrtem, nem mertem ellene szólani, csak egy kissé duzzadt szájat csináltam s ruhámat szüntelen simitgattam, de később visitottam, futottam le a kertbe, ők utánam, — ekkor rendesen az öreg ur vett ellenök oltalmába.

Az ő házok akkor az u. n. „arany szita” nevű ház volt, igen sok szobája volt s a nagy országuton állt, mely a kaszánya épülete mögött viszen el.

Midőn én a színházhoz jutottam, Déry ur már rég színész volt. Ő Pesten járt iskolába s szegzárdi születésű volt. Sem atyja, sem anyja nem élt már, de férfitest-

véri voltak többen. Midőn az iskolákat elvégezte, kedve jött a színészethez és színész lett; eleget pirongatá legőregebb bátyja, Déry János, ki professzor volt Szegzárdon, nem ért az semmit, ő csak színész maradt.

Iskolatársa volt a Fáy-urfiaknak, kikkel jól megismerkedett s te-tu barátok lettek. A fiuk gyakran vitték magokkal házukhoz és az öreg ur is igen megszerette, tudta, hogy szegény ifju s mondá: „Ej Pista öcsém! jer te ide lakni, van itt elég ires szoba, ellakhatol benne, aztán mikor magunk is benn lakunk, nálam mindig szabad asztalod lesz.”

Azért irtam ide ezeket az aprólékos haszontalanságokat, mert később események, egész életemre határozó események következtek belőle . . .

(Folyt. követc.)

## Halászat Romániában.

Bukarest, 1877. április.

A magyar alföldről lehömpölygő Duna Baziáson alól háromnegyed órával hegyek közé érkezik és mindig keskenyve, a híres Babakói (a németek elviselhetlen nyelvrontósága szerint „Bapagáj”) és még inkább Drenkován alól annyira összeszorul, hogy alig van néhol oly széles, mint a Maros Aradnál. Innen azután egészen az oláh határig — hol a Vaskapunál kirotnva, ismét csendes természetét veszi fel, — mindenütt sziklákon zuzódva, forrva, haragos lármával erőszakolja ki magának az utat, alig hagyva sok helyt annyi mélységű tét, hol egy gözhajó — ha t. i. nagy vizállás van — keresztül halhat; mert kis vizállásnál még csolnakkal is veszélyes az áthatolás, annyi szikla meredez a vízszínen felül, hogy a parton utazó azt hinné, száraz lábbal átugrálná a hatalmas folyót. A Vaskapun alól azután egész a tengerbe szakadásig mindenütt szétterjeszkedve folyik, a török partokon kellemes hegyek, messziről nézve festői városok és várak, — az oláh parton pedig szélesen elterülő síkságtól, rengeteg fűzesektől és beláthatlan nádasoktól szegélyezve, sok zátonyos sziget, a parton belül nagy tavat alkotva. Ha már most még hozzá gondoljuk a jövő-menő gözöskéket, két-három vitorlás kereskedő gabonahajókat, a nagyobb kikötőknél ezer száma rakodó paraszt szekerek dulakodását, — a mindkét parton álmosan ácsorgó határőröket, mellettköz a világfájdalommal felt sentimentális gémet, — a hajó közelébe teljesen fel-felsőzáló gödény, hattyu, vadlud, ruca megszámálhatatlan seregét, — az itt-ott hat-nyolc csolnakból álló halász társaságokat: úgy fogalmunk lehet arról, mi képe az al-Dunának, mi jelleme az itteni életnek.

A Duna felette gazdag mindenféle édes vízi halban; a viza, tok, kecsge, menyhal, harcsa, márna, potyka, keszeg, sigir, süllő, csuka nagy mennyiségben honol iszapok ágyában; tavaszszal pedig feljön a dunai hering is — szkrumbitza — és nagy tömegben fogatják. Nagyságra alig egy fontos hal, de a fehér, jóízű kemény húsáért kedveltek. Én magam is megeszem hatot is egyszerre, rostélyon sütvé, citromlével leöntve. A viza, tok, kecsge ritkán olcsóbb 2 franknál okája; de potyák, süllő, harcsát néha oly tömegben fognak, hogy én láttam 10 okáját 10—12 frankon vesztegetni. A hal egyábránt átlag mindig olcsó, kivéve azon bőjt napokat, melyben a halevés — mint virágvasárnap és Mária fogantatása — kivételesen meg van engedve. Vizát, tokot, kecsget az egész folyóban fognak, de legszebbeket láttam még is Szeverinben, hol e halak a Vaskapu sziklái közt örömet tartózkodnak és horoggal fogják; láttam 180 okás vizát, melynek ikráját 8 frankért, húsát 2 frankért árulták okáját. Tokot legszebbeket fognak Braila és Szulina közt, ikráját vagy frissen árusítják el, vagy beszóva, hordókba préselve, „fekete kaviár” név alatt vizik a kereskedésbe, magát a halat felvágják félhüvelyk vastag szeletekre, így jól beszóva, babárelvél, bors és más fűszerezéssel szépen hordókba rakva „Lakirda” névvel szétküldik.

A Duna Kalafátnál keletre fordulva, elhagyja magasabb, agyagos partját, és midőn jól megárad egy, sok helyt két mérföld szélességben hömpölygő izsapos tartalmát; midőn pedig apadni kezd: visszahagyja jó részét a tulajdonképeni partnál alacsonyabban fekvő helyekre, melyek azután nagy tavakat képezve, egy-két keskeny lefolyással állanak a fő folyóval összeköttetésben. De nem csak vizet, hanem tömördek mennyiségű halat is hagyunk hátra, melyek örülve a csendes, füves, gyékényes szegélyű partoknak, milliárd számra szöknek e tavakba ikrájukat lerakni, de mielőtt a mütétet bevégezték és a viz apadni kezd: szöknek ők is vissza a nagy folyóba, ezen összekötő 10—20—30 öles ágakon. Már most a halászk főteendője az, hogy ez ágakat a halak előtt úgy bezárják, hogy a halak vissza ne uszhassanak, mert ettől függ évi halászatuk eredménye.

E végre már régidőköt fogva az egész ág szélességében ember-vastagságu, a viz magasságának megfelelő — egymástól 2 lábnyira álló — tölgyfa-pilóták vannak leverte, melyek télenyáron a vízben maradnak, és a bezárónak erősítését képezik. Kint a parton pedig, készen áll, a halász-kunyhók oldalához támasztva, az ujnyi vastag mogoró vagy tölgyfából készült, egymáshoz sűrűn gyékény-fonattal erősített lepedőforma tulajdonképeni bezáró, melyet mielőtt a viz apadni kezd, és a halak a bezárónál jelentkeznek, sebesen a tölgygerendák elé raknak úgy, hogy egy fertály fontos hal sem mehessen keresztül e rekeszeken. Így tehát a halak be vannak a nagy tóba zárva. Bezárva? igen, de nem addig van az! Ide kell jönni és ezt a küzdelmet nézni: bámulni egyfelől azon értelmi ösztönt, melyet ezen halak magukat menteni igyekeznek, az erélyt, melylyel azt végrehajtják, — másfelől azon tömeg halat, mely ilyenkor a zárlat elébe tokolódik. 1873-ban május 15-én láttam hosszán egy 18 öles kijáróban a halakat 120 öly tömegesen, hogy a viz csak mint forró, felvert iszap itt-ott mutatkozott köztük, és ezerek nyomattak agyon a tolokásban. Pedig ezeket minden áron vissza kell terelni, mert különben egy sem marad a tóban, és vége az évi halászatnak.

A halászok tehát meg is tesznek minden lehetőt, hogy a rekeszektől távol tartásuk őket. De a halak sem nyugosznak; először jönnek a 40—60—80 okás harcsák, és teljes bizalommal erejökben, rontanak a kerítésnek, hogy csak egy reng a teteje, de ez nem sikerül. Akkor mint vezényszóra kiválnak a széles oldalú, lapos keszegek, és szépen sorban a lécezetekhez felkúsznak, hogy egy csepp viz sem hatolhat keresztül, és így hatványozzák, feszítik a viz erejét, ha valamiképp a partnál lyukat bírnának furatni a vízzel; ilyenkor elég egy araszos lyuk, már 10—15 percz múlva három mély láb szakad le a partból és vége a halászatnak. A sebes uszó potyák hányják fel magukat ember magasságra, hogy menekülhessenek. A halászok pedig neki terelik ilyenkor e tömeg halnak a falu ménését vagy gulyáját, kergetik keresztül-kasul, maguk is csolnakokon lapatolják vissza, míg végre is győzedelmeskednek, és a halak a tóban maradnak. — E manővert a halak háromszor próbálják egymásután, és ha harmadszor sem sikerült: úgy felhagynak minden ellenállási kísérlettel és futnak a tó mélyebb helyeire maguknak nyugó helyet keresni. A rekeszték közepén hagyunk még egy-két öles nyílást, de nem fenéki, hanem csak a felszínen. De a telhetetlenség itt sem hágy szabad utat, hanem ide feszítenek egy oda illő 15—20 öly hosszú erős hálóból készült zacskót, és a mely halat balvégzete e zacskó százához vitt: abból lehet ugyan paprikás estére, de megszabadulni bizony nem fog soha.

Ezen bezárása a tónak annyira érdekesítő, annyira ideg-ingerlő, hogy én midőn először volt alkalmam ezt végignézni, — ámbár alföldi kálmista, tehát phlegmatikus vagyok, — egész nap elfelejttem enni, és nem voltam képes a parttól távozni. Sőt azt is észrevettem, hogy még a közelimbe szentelenkedett géme, apró kőcsagok is elhagyták szokott buskomorságokat és mohón kapkodtak az olcsó prédán.

Ilyen tava van Romániának felette sok, kisebb-nagyobb kiterjedésű, — a Zimmiesi kék és fél mérföld hosszú, — fél mérföld széles, — a Gréki két mérföld széles, egy mérföld

hosszu, tehát egy egész kis Balaton, a Brailán tuli pedig még ezeknél is nagyobb. — E tavak mind magántulajdonok, a halászat haszonbérbe adva minden megszorítás nélkül, úgy hogy az ikrát bányó vagy igen apró halat épen úgy, és minden időben fogják, mint a szárazon a hasas nyulat minden időben vadászzák. A Zimmiesi tónak három halászata, a Grékainak öt halásztanyája van, az ötért fizetnek évi árendát 5700 aranyat, a Zimmiesiért 7200 osztrák aranyat.

Igy be lévén egyszer a halak a tóba — Jezer-Balta — zárva, megkezdődik a halászat, de csak akkor, ha reá alkalmas idő van. E végre van 120—150 öly hosszáságu, 1—1<sup>1</sup>/<sub>2</sub> öly széles hálójuk, melyet csolnakokba pakolva bevisznek a tó közepébe és kezdik kiterjeszteni, azután fél körbe húzva, összébb-összébb vonják, míg a rendes módon végre a benn lévő tehetől kiürítik. Egy-egy halászat eredménye rendszeren naponként — egy-egy tanyán — 4000 oka mindeféle hal, és 60—80—100 ezer darab rák. De hát Domme! mit csinálnak e tömördek hall? Felelet: egy részét rögtön a jég közé pakolva meg azon éjjel vizik Bukurestbe és más nagyobb városokba, hol a körülményekhez képest eladják fél, egy, két frankon okáját, a ráknak százát 1—5 frankért; más részét rögtön felhasogatják, belét kihányva erősen beszózzák, földalatti hüvös helyeken szépen sorba rakva, később megszikkasztva, kereskedésbe vizik, főképp télire hagyják. A nagy, szép 3—4 okás potyákat pedig belétől kitesztítva beszóva, fákkal kipeczelve napon szárítják. Ez a híres szárított hal: „Batók”.

E nagy dunai tavakon kívül van még az ország belső részében nagyon sok halastó, mely vagy források vizéből, vagy csak összegyűjtött hó és eső-víz felfogásából készül. Ezek is sok és jó halat szolgáltatnak, különösen a kedves izű, fél font nagyságu „karakudát”, de mivel ezek inkább csak a mindennapi szükségre és konyhára szolgálnak, és mivel halászatuknál semmi szokatlan elő nem fordul: nem tartom érdekesnek úgy is hosszúra nyult levelemben tovább utatni.

Midőn ezeket irtam pedig azért, hogy tudván szép Magyarország hal-szegénységét — pedig ez előtt ott is így volt, de 48 óta még azt is elvitte a pozdorja — kedvet kapjon ön, szerkesztő ur, egy kis hallevés vagy halpaprikásra és látogassa meg az önt tisztelő és mindenkor magyar szívességgel megvendégléni kész honfitársát, barátját.

Fejiz . .

## Csatorna a Fekete- és Kaspi-tenger között.

Spalding amerikai mérnök Oroszországban tartózkodása alatt tervet készített a Kaspi- és Fekete tengernek csatorna által való összeköttetésére s az erre vonatkozó javaslatot egy érdekes emlékiratban be is nyújtotta az orosz kormánynak.

Spalding szerint a Kaspi-tenger a legmélyebb részét foglalja el annak a medencének, a mely Oroszország déli részén Ázsia és Európa közt terül el, s felszíne jóval mélyebb fekvésű mint a Fekete-tenger.

Két nagy folyam — az Ural és a Volga — számos mellékfolyóval gazdagodva s a lapályon mellékágakra szakadva ömlik a Kaspi-tengerbe. E folyók vize nagymennyiségű iszapot, fővenyet és kavicsot ragad magával, a melyek a tengerbe jutván, ott lerakódnak, nagy területeken feltöltik a tenger medrét, kisebbitök annak kiterjedését és zátonyokat képeznek, minek következtében a hajózásnak évről évre nagyobb akadályokkal kell megküzdenie: végül a párolgó víz-felszín területének az iszap nagymérvű lerakódása folytán bekövetkező kisebbedése csökkenteni a szomszédos vidékek termőképességét.

Ha ez tovább is így tart, s ha orvoszerről senki sem gondolkozik, a Kaspi-tenger egyszer csak eltűnik a föld színéről s helyette az orosz birodalom közepén nagy, mocsáros lapály képződik, s az ennek következtében beálló jelentékeny klimatikus változást bizonyára megerzi majd nemcsak a környék, de még a távolabbi vidék is.

Hogy eme lassu, de biztos átváltozás megakadályoztassék, Spalding azt ajánlja, hogy a Kaspi-tengert kössék össze a Fekete-tengerrel

csatornával, a mely az ő számítása szerint 266 kilométer hosszú volna, s a környező vidéknek roppant nagy előnyére válnék egy gazdasági, mint ipari és kereskedelmi tekintetben, sőt még a politikai és társadalmi életet is hivatva volna ott regenerálni. Ennek az óriási munkának a könnyítésére magát a viz erejét véli felhasználni, minthogy a Fekete-tengerből a csatornába, s a Kaspi-tóba ömlő víztömegnek 200 méternyi lejtőn kell lefolynia.

Ezenkívül még azt is indítványozza, hogy a Don folyót térítsék el eddigi útjából s vezessék a Volgába, hogy ekkép a Kaspi-tenger medre hamarabb megteljen a Fekete-tenger színvonaláig.

Ha a Spalding eszméje az orosz kormánynál kedvező fogadtatásra talál, s ha e terv komolyabb alakot ölt, méltó társa leend a legújabb időben Türr István tábornok által életre keltett Darien-csatornának.

## SERVADAC HECTOR

KALANDOS VÁNDORLÁSA A NAPRENDSZEREN ÁT.

VERNE GYULÁTÓL.

TIZENEGYEDIK FEJEZET.

Isten kezében.

A kormoránok délnek röpkültek volt a kápolnából s így, ha a madarak ösztönének hinni lehet, föl lehetett tenni, hogy délre mégis csak száraznak kell lenni valahol.

Néhány óra múlva új vizeken hajózott a Dobryna, melyeknek sekély mélységű rétegei az egykori Dakhul-félszigetet takarták, mely a Tuniszi és Hamamati öblök közt nyult vala a Földközi-tengerbe, ha ugyan Procop hadnagy számításai s hozzávetései nem csalnak.

Két nap múlva, hasztalan keresve a tuniszi partok bármely nyomát, vagy a gabéi öblöt, vagy a saharai tenger összekötő csatornáját — majdnem kétségbeestek már, hogy valaha még szárazt lássanak, midőn egyszerre február 11-kén (mindig a régi naptár szerint, vagy is két nappal és éjjelt számítva egy napnak,) — „Föld! föld!” kiáltás hangzott a fedélzeten, — s a távol láthatáron egy száraz kőrrajzi tüntek föl, ott, a hol csak tengernek kell vala lenni. De ha az egykori szárazok helyén mindenütt csak tengert találtak: csoda-e, hogy ott találják a szárazt, a hol azelőtt tenger volt?

E száraz nyugot-keleti irányban, egyenes vonalban nyult el, s csakhamar elzárta az egész déli láthatárt. Procop hadnagy által kormányozva, a Dobryna némileg közelített hozzá, a nélkül, hogy egészen közelébe hajtsan, a mi — nem ismerve sem a tengert, sem magát a szárazt — veszélyes lehetett volna. Nyugotra, vagy keletre hajózzanak-e hosszában? ez volt az eldöntendő első kérdés. Servadac természetesen a nyugoti irány mellett volt, mert a franciaiz partokhoz ohajtott volna közelíteni. De a szél nyugot felől fűtt és pedig egyre növekedő erővel s így Procop hadnagy helyesen jegyezvén meg, hogy ha nyugot felé akarnak tartani, vitorláikat szél ellenében nem használhatják s a gőz erejével legyőzhetik ugyan a szelet, de csak nagy erőfeszítéssel: Servadac is bele nyugodott, hogy kelet felé tartsanak, miután dél felé el volt zárva az út, észak felé pedig azért nem akartak menni, mert az alig feltalált szárazt nem akarták ismét elveszíteni szemek előtt.

Két hét óta a hőmérséklet folytonos apadását észlelték; miután rohamosan nevedett volt, a naphoz való közelítés által, mikor a Vénus pályáját szegték vala át, azóta ép oly gyorsan szállott ismét, a mi csalhatatlanul arra mutatott, hogy a naptól ismét távolodnak; mit egyébiránt az is bizonyított, hogy a nap tányára egyre kisebbedett a látszatban s már oly arányra szállott alá, a mekkorának a Mars-ból

kell látszania, mely 7 millió mérfölddel van (közép-távolságban) messzibb a naptól, mint a föld rendes távolsága. Mind ebből elutasíthatatlan következtetés, hogy az égi test, melyen vannak, nagyon hosszukás ellypsis-pályán jár, s nem az eddigi földpálya irányában, hanem egyfelől a Vénus, másfelől a Mars pályáját metszve át.

De a Dobryna hajósai most csak másodrendű figyelmet fordítottak a vígüri jelenségekre, azokkal szemben, melyek az őket környező tenger színén tolokodtak közvetlen megfigyelésük elébe.

A goelette, csakis két kis tengeri mérföld távolságot tartva, haladott keleti irányban az előttök oldalt emelkedő partok hosszában, keresve, de nem találva sehol egy menedékpontot, melybe bevonulhatna az egyre dühösebben mutatkozó szélvihar elől. Az új kontinens meredek sziklafalként emelkedett föl, csaknem egyenes vonalban, előttök a hullámokból. Alja, melyet a hullámok dühösen csapokdtek, tökéletesen függőleges és síma köfalat képezett. Egyetlen nyílás, sőt egyetlen repedés vagy hajlás sem mutatkozott rajta. A felső részen pedig apróbb-nagyobb oszlopok, tornyok, obeliszek egész erdejé emelkedtek, mint a stalaktit-képződményeken szokott, melyek e fal tetejének csipkézett tekintet adtak.

A mi még inkább feltűnt, e meredek sziklafal teljes „uj-volta”, melyet még a légköri befolyások legkevésbé sem látszott hogy érintettek volna; egyetlen moha-szál, egy kőszáli fű egyetlen levele, a legkisebb moszat-levél sem látszott rajtok, holott a legszárazabb és ridegbb kőszál sem szokott azok nélkül lenni. E sziklafal csillámos színezete, mely a mérő ólom által a fenékről felhozott ércporhoz volt tökéletesen hasonló, teljes tisztaságban és udonságban állott előttök, mintha egy érczöntő kátnából csak épen most került volna ki.

Mint a növényi, úgy az állati életnek is teljes hiánya mutatkozott az új szárazon. A hol növényi élet nincs, mit keresne ott az állatvilág. S a Dobryna levők azért nem is csodálkozhattak, hogy a tengeri madarak egész raja, mindennap az ő hajójukat kereste fel s nem csak az árboczkokra ült, hanem a fedélzeten is elege s az az ott esetleg vagy szándékosan elszórt morzsákra és hulladékokra mohó vijjogással tödült oda. Ily kiéhezett látva e szegény madarakat, azt lehetett hinni, hogy e tenger egész végtelenén sehol egy pontot nem találnak, a melyen csak a legesekélyebb táplálékhoz is juthatnának. Az előttök elvonuló sziklaparton legkevésbé, mivel az a növényzet és édes víz teljes hiányában látszott szenvedni.

Ilyen volt e sajtáságos part, melynek hosszában napokig haladtak hajójukkal. Arca változott néha, s majd magasabb, majd alacsonyabbná felát mutatott, több vagy kevesebb cifrázattal a tetején. De aljában sehol nem mutatkozott sem fönvényes, sem kavios part; sem egy öbölserű mélyület, hová egy hajó, mint kikötőbe, befuthatott volna, vagy a hol víz készletét megújíthatná.

Már több mint 400 kilométer hosszúságban haladtak e folytonos és sehol nyílást nem mutató sziklapart mellett, midőn egyszerre annak egy merész fordulata megállította továbbhaladásukat. Csaknem derékszögben északnak fordult a part, s most már a keleti láthatárt zárta el előlük a sziklafal. Ha visszatérni nem akartak a merről jötték, északnak kelle fordítaniok a hajó orrát, egyenesen Európa felé.

Málta-sziget irányában jártak, s nem sokára meg kelle győződniök róla: létezik-e még Málta szigete, ez egymásután a főnicziek, karthagóiak,

sicíliaiak, vandálok, görögök, arabok s a keresztény lovagrend által birt kised száraz, még a föld és tenger színén? Máltának azonban semmi nyoma, s azon a helyen a hol keresték, február 14-kén, a mérő ólom ismét csak az előbbi mélységet mutatta változatlanul, s ismét azt az ismeretlen minőségű, csillámló érczfövenyport hozta fel, melylyel a csodálatos tengeren még mindenütt találkoztak.

— A pusztulás tehát nem szorított csupán Afrika szárazára, mondá Timaseff gróf komoran.

— Ugy van, felelt Procop hadnagy; határai kiszámíthatatlanok. S merre menjünk most?

— Csak egyenesen, kiálta hévvel Servadac kapitány, egyenesen Siciliának, Olaszországnak, Franciaországnak, hadd tudják meg végre...

— Nem a Dobryna van-e az emberiség összes fennmaradt töredéke? egészíti ki Timaseff gróf baljós hangon.

Servadac mit sem felelt; szomorú sejtelméi egészen megfelelték a Timaseff gróf által

tette hatályát, s a hajó már-már tehetetlenül látszott válni.

De hol egy kikötő, hol egy kis öbölke, melybe bevonulhasson? A meredek sziklafal, melyhez a gép ellenkező irányu erőfeszítése daczára, egyre közeledtek: menedéket nem ígért, sőt szétzúzással fenyegetőzött, ha hozzá találnának csapódni, a mi pedig elkerülhetetlennek látszott.

Procop hadnagy minden erejét megfeszítette, de hasztalan küzdött az elemek erejével. — Atyám, — mondá urának, — az emberi erő korlátolt. Nem bírok ellentállani tovább.

— Elkövetél-e mindent, a mire egy tengerész csak képes? — kérde Timaseff gróf, kinek halvány arca semmi ijedelmet nem árult el.

— Mindent; de egy óra eltétele előtt a sziklafalhoz leszünk paskolva.

— Egy óra alatt az isteni hatalom megmenhet.

— Nem fog megmenteni, ha csak a sziklafal meg nem nyílik s át nem bocsát.

tők; már egészen föléjük hajolni látszott. Mindnyáján készen voltak az utolsóira.

— Isten velünk, gróf! — szóló Servadac, kezét nyújtva egykori ellenfelének.

— Isten velünk! — felelt Timaseff gróf, az első szót hangsúlyozva.

E pillanatban a Dobryna, egy rettenetes hullámtól magasra fölkapva, a falhoz csak pár ölnyire, a hozzá csapódás veszélyében forgott.

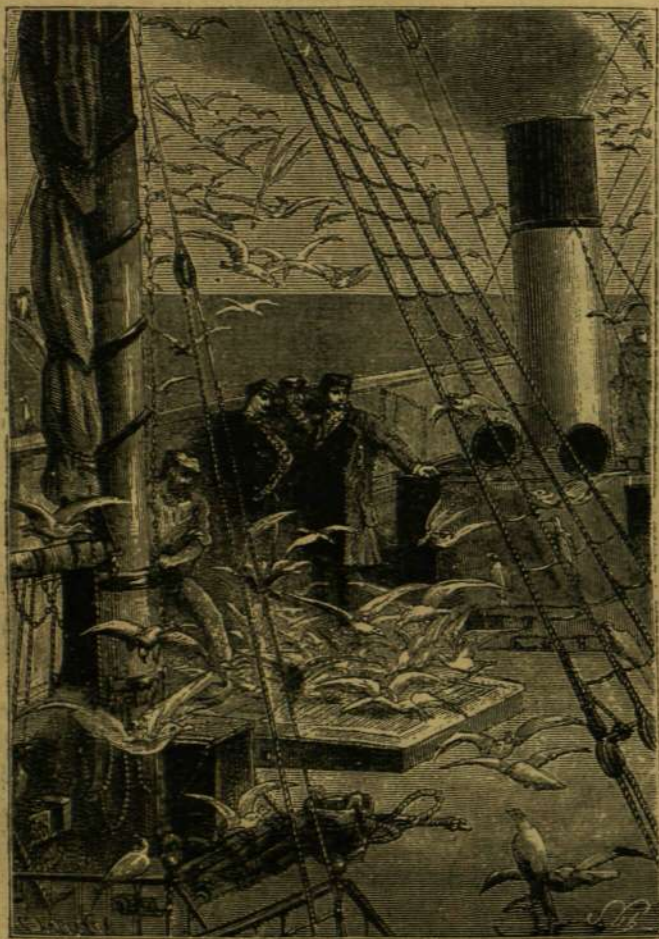
Egyszerre egy erős hang hallatszott: — Fel a közép árbocvitorláját! Fel a jobb

árbocvitorláját!

A Procop hangja volt. A legénység, bár nem tudta mire való, azonnal teljesítette a vezényszó parancsát. Procop maga a kormánykerékhez ugrott s azt nagy erővel kezdte fordítani.

Egy kiáltás hangzott valamennyi ajakról. Nem a rémület kiáltása — hanem a szabaddulása.

A sziklafalon egy nyílás, negyven lábnyi szélességű, jelent meg. Ha nem tör: tehát



TENGERI MADARAK EGÉSZ RAJA . . .



A SZIKLAFAL NYILÁSA.

## SERVADAC HECTOR VÁNDORLÁSA.

kifejezett setét aggálynak. A hajó azonban tovább haladt, északi irányban, a keletet elzáró s délről északra vonuló part hosszában. Más irányt nem is lehetett követni, és sem a Sydrá-öböl, — a régiek Syrtis-ét, mely egész Egyiptomig terjedt, — sem a görög tengert, az Archipel, a Dardanellákat s Fekete-tengert nem lehet, az oldalt magasló sziklafal miatt, belátni.

Február 16-kán megkísérelték nyugotra fordulni, hogy az európai partokhoz (ha még léteznének) közeledhessenek. De mintha az elemek ellenök esküdtek volna, oly iszonyu szélvihar keletkezett, hogy lehetetlen volt azzal szemben bátran haladni. Procop hadnagy végtelenül aggodott. Kénytelen volt bevonatni az összes vitorlákat, sőt a főárbocot le is szerelgetni. Az óriás hullámok néha száz lábnyi magasságba, s arról ugyanoly mélységbe dobták a könnyű hajót; a gőzkatlan legerősebb megfeszítése, olykor csaknem az elrepedésig, nem bírt ellenök állni, a csavar egészen elvesz-

— Annak kezében vagyunk, a ki mindent tehet, — felelt a gróf levéve kalapját.

Servadac, a hadnagy, a matrózok, szóltanul követték példáját.

Procop hadnagy, látván, hogy mit sem tehet a katasztrófa elhárítására, minden erejét arra fordította, hogy oly irányt adjon a Dobryna-nak, mely az ütdést lehetőleg kevés veszélyűvé tegye. Gondoskodott arról is, hogy hajótörés esetében a menekülők legalább élelmi szerek nélkül ne maradjanak. Az élelmi szereket és az ivó vizet jól elzárt hordókban a fedélzetre hordatta, hogy a víz könnyen lebegővé tehesse azokat a veszély perczében. Mert a veszélynek be kell következnie, ha csak, mint Procop hadnagy mondá, a sziklafal meg nem nyílik.

A szél iránya s ereje nem változott; s a gép utolsóig megfeszített működése daczára perczről perczre közelebb sodorta a hajót a meredek sziklához. Már csak egy-, már csak fél-tengeri mérföldnyire voltak tőle. Az óriási fal egyre magasban, magasban meredt előt-

menedék. A szél ereje, a hatalmas kéztől kormányzott hajót, e nyílásba dobta be.

Ki jő-e még onnan valaha?

(Folyt. köv.)

## Egyveleg.

A milói Vénus fölfedezője, Voutier ezredes a napokban hunyt el Hyèresben. Mikor még a francia tengerészletnél tisztviselő volt, 1821-ben Milo (a régi Melos) szigetére utazott régiségeket keresni, s egy parasztot látott ott köveket ásni egy régi templom romjai közt. A paraszt épen egy romlatag állapotban levő szobor egy részéről takarította el a törmelékét, s minthogy céljaira nem volt használható, ismét be akarta takarni. De Voutier azonnal felismerte a fölfedezés nagy értékét, s a szobrot kiásatta és így került napnyire a görög szobrászati egyik legnagyobbzserü remekmivé.

Belgium egyik leggazdagabb embere, ki a napokban meghalt, végrendeletére azt írta: „a pápa jubileumán bontandó fel“, azt hiszik, hogy 12 millió franknyi vagyonát a pápának hagyta.

## A török küldöttség Budapesten.

Politikusoknak, diplomatáknak nem mindig jó a kertészeknek azt a szokását követni, hogy a csemetéké hajtsátsit le-le-metszik; az ilyen megnyesdelés nemcsak a csemete növést izmosítja. Ha az ősszel el nem koppantják azokat a fákyákat, melyekkel a főváros egyetemi ifjusága a török főkonzulhoz akart menni, akkor erről a lefolyt hétről aligha volnának azok a följegyezni valók, melyeket itt nagy örömmel sorolunk föl, mert az őszinél sokkal alkalmasabbá vált időben, a viszonyokat megillető imponáló módon nyilatkoztak, s e nyilatkozathoz módot adtak az egész országból felhangzó harmóniának.

A magyar ifjuság látogatását viszonzni eljött konstantinápolyi küldöttséget itt a fővárosban az egész országból fölhangzó üdvözlét fogadta. A fővárosi ezernyi tömegekhez érkeztek a vidéki küldöttségek. A harsány éljenek orgonájához hozzá csatlakozott a távirtda, mely még a külföld városaiban élő magyarok köszöntését is meghozta az ország szívébe.

„És ez nem gyermekjáték, vagy üres demonstráció, — mondja egy bécsi lap, a mely különben mindig kiesnyel bennünket. — Sehol sem oly higgadtak az emberek politikai dolgokban, daczára a tüzes véralkatnak, mint épen Magyarországon. Hanem ott az emberek mindenek fölött gyakorlatiak.“

Azonban ez események politikai jelentőségéről beszélni nem e lapokban van helyén. Magok a mik történtek és a hogy történtek, elég nyíltan és érdekesen beszélnek.

A sok ellenmondó hír után, melyek a konstantinápolyi küldöttség eljövételét s Rusesukból való visszatérését variálták, csak ápr. 27-én lett bizonyossá, hogy valóban jönnek s már 29-én itt lesznek. A polgári bizottság és az ifjuság bizottsága kettőzött buzgalommal látott az előkészületekhez. Az ut mentében eső állomásokat is tudósította a vendégek megérkezéséről.

A mint a küldöttség Baziasnál magyar területre ért, onnan kezdve mindenütt a legszívesebb fogadtatásra talált. Már a bevezetés is kellemesen lepte meg az érkezőket, kik a rokonszenv kifejezését oly sűrűn és őszintén találhatták föl. A mi Versezen innen történt, a hol valaki rálőtt a robogó vonatra, csak azt bizonyította, hogy a faj, mely Triesztnél megdobálta a Konstantinápolyba menő magyar utasokat, Versez környékén sem különb termeszeti.

Az utasok talán észre sem vették a lövést, valamint arról sem volt tudomásuk, hogy Temesvárnál a katonai parancsnokság tilalmára az indóházhoz nem bocsátották a közönséget, mert mire a vonat megérkezett, a közönség betört.

Szegeden volt az első pihenő, ha ugyan pihenhetek a vendégek olyan körülmények közt, mikor tenyéren kívánta őket hordozni mindenki. Ápr. 28-án éjjel érkeztek, s 29-én hajnalban folytatták útjukat Budapestre.

Itt falragasok és hírlapok hirdették jövetelüket. A vasárnapi politikai lapok vezércikkekben üdvözölték, a közönség pedig eléggé várta már Tahir bejt is, hogy most aztán teljes legyen érdeklődése.

Borult nap volt, de elég jó az áprilisi időviszonyosságok után. A közönség özőnlött az indóházhoz, s ellepte a hosszú s széles vécziutot, a Deák-tér, Deák-utczát és „Hungáriá“ környékét. Az ablakok és erkélyek is tömve voltak. Ez volt a hölgyek páholya a tömegek és bevonulás nyújtotta látványosságához.

Déli fél 12 órakor érkezett meg a vonat, magával hozva a 15 vendéget, s Szalay Imre képviselőt és Lukács Gyulát, kik Rusesukig mentek a küldöttség elé. Az első üdvözlötlet Mátjus Arisztid mondta a polgárok nevében, Tanko Sámuel pedig (törökül) az ifjuság nevében. Mehemed efendi törökül válaszolt, s e

pillanatban megkezdődött dr. Erödi Béla szerepe, hogy tolmács legyen.

De semmi tolmácsra nem volt szükség annak megértésére, a mi ezentul történt. A roppant tömeg mindenki által megérthető nyelven szól. A rokonszenv oly kifejezése volt, melyet a politikai viszonyok már régen izgatnak, s mely birt az öntudattal, hogy nem a házak által határolt mederben fog elhangzani.

Elöl bandérium lovagolt, s aztán a kocsik következtek, mindenikben egy-egy vendég, s a vendéglátó bizottság két tagja. Csak az első kocsiban volt két vendég: Sulejman sheik és Mehemed efendi hodza. Keleti jellegű sötét színű arcok, melyeket az arany szegélyű fehér turbán, s a festői öltözet még inkább kiemelt.

A merre elhaladtak, a közönség tömege összeomlott a kocsik körül, s a harsogó üdvözlét tovább és tovább szállt, mint a bércekek fokain a viszhang. Az ablakokból kendők lobbogtak az egész vonalon. A vendégek mélyen megváltak hatva, s homlokukra és a szívre tett kézzel viszonozták az üdvözlötlet, a mi egyetlen pillanatra sem csöndesült el, s mikor a „Hungária“ szállóházhoz értek, dörögve tört ki még egyszer.

Itt volt a vendégek szállása a Dunapart felé, honnan pompás képen tárul föl és Budapest panorámája. Itt ismét üdvözlés, bemutatás és tisztelgés várt rájuk. Az ebéd d. u. 3 órákor bizalmas körben, a vendéglátó bizottság körében folyt le, s alkonyat felé az Orczy-kertbe kocsiztak az athletikai klub előadására. Az utczán mindenütt nagy tömeg várta őket.

April 30-ika a különböző testületek és vidéki küldöttek tisztelgésével kezdődött. A törökök iránti rokonszenvet fejezték ki e válságos időben. Táviratok is sűrűn érkeztek az ország minden részéből. A küldöttek magok pedig a fogadtatás minden mozzanatáról táviratot küldtek haza. Többen közülök állandó naplót vezettek.

Az idő kellemetlen volt, s ez a város megtekintését akadályozta. A reggelit az Erzsébet-tér díszes kioszkjában költötték el, Berkes zenéje mellett s pohárköszöntések közt. Innen Borsos, Doktor és Varságh műtermébe vezették őket, a hol fényképet vettek róluk.

E nap volt az ifjuság által rendezett lakoma a „Hungária“ üveggel fedett udvarán, melyet magyar, török lobbogók és ezimerek díszítettek. A résztvevők száma több volt 300-nál. Igen sokan jelentek meg a képviselők közül is.

A mint a vendégek megérkeztek, Rácz Pál zenekara ráhuzta a török indulót, majd a Rákóczy-indulót, aztán Berkes zenekarával felváltva játszott.

A vendégek díszbe voltak öltözve. A három pap színes kafftyánban és fehér turbánban. A többiek fejükön fezbén, fényes gumbu sötét kabátban. A tanulók gallériján arany betűkkel van behimezve „nektebi“ szultáni — császári iskola. Az öregek (mint Sulejman) nem isznak bort, s az áldomások vizzel keozintották.

Az áldomások sorát b. Kaas Ivor képviselő, mint a vendéglátó bizottság elnöke nyitotta meg, s francia nyelven az uralkodót és a szultánt üdvözölték. A törökök homlokukat érintő kézmozdulattal fogadták a köszöntéseket s a tetszés jelét mormogó „haj-haj“ közbeszólással fejezték ki mindig.

Erödi a vendégekre, különösen Szulejman sejkre mondott pohárköszöntőt. Huszini bej, a drinápolyi képviselő (törökül) a magyarokra, kik oly nagyszerű fogadtatásban részesítik őket. Irányi Dániel (franciául) a török fegyvereknek kívánt győzelmet, s megjegyzté, hogy ha a hivatalos diplomaciának vannak rendes és rendkívüli követői, van az a népnél is, mely mindig nyílt és őszinte. A magyar ifjuság küldöttsége híven képviselte Magyarországot Konstantinápolyban; valamint vendégeink hű tolmácsai a két nemzet közt levő barátságának. — Szólt ezután Rasid bej, a „Mektebi Szultáni“ növendéke, a magyar testvériséget üdvözölve; Szemsedin (cserkesz ifju) francia nyelven a magyarokat; Tanko műgyemtemi tanuló (törökül) az ozmánok fegyverére kívánt diadalt; hasonlóan Szalay Imre képviselő is. Raghib bej (tanuló) francia nyelven áldomásozott a magyar nemzetre. Azt mondta, hogy a török fegyverek az orosz ellen az emberi jogokat és a haladást védik. „Ha győzünk, a magyar nemzetet osztozni fog örö-

münkben, mert e győzelem a szabadság és népjog győzelmé lesz annak ellensége fölött ha elveszünk, tudjuk és érezzük, hogy önök siratni fogják egy hősi nemzet hősen elvérzett fiait, kik meghaltak inkább, hogy sem idegen szarokúságot törjenek.“ — Németh Albert képviselő a monarchia politikája ellen kifakadva, szintén a török győzelmekért üvöltött poharat. — Tamási, a népszínház tagja, a színészek részéről mondott éljant. Raghib bej Kossuthot (kit tábornok-nak nevezett) éltette.

Mire a toaszok csillapulni kezdtek, épen eljött az idő, hogy a vendégek a népszínházba menjenek, hol a „Koziki“ operettet adták. Képzelték, hogy a színház a szorongásig megtelt, s hogy a páholyaikba belépők elé mily éljenzés és „csok jása“ (mert ezt megtanulta e napok alatt mindenki) viharzott.

Soldosné énekelte a czimszeret, s a második felvonásba egy alkalmi üdvözlötlet szótt. A mint énekelte, „E szerint a ki itt van szófta — Az isten hozta,“ a közönség felugrált, tapsolt, éljenzett, kendővel iteggett perczeket, aztán Soldosnének ismételni kellett még kétszer a dalt, s a zajos ovatio szintén ismétlődött kétszer.

Sulejman sejk, kinek Soldosné éneke és játéka nagyon tetszett, gyémántos gyűrűjét akarta a színpadra dobni. Környezete azonban figyelmessé tette, hogy könnyen elveszhetne.

Május első napja zuhogó esővel viradt föl, s ilyen maradt egész nap. A vendégek azonban nem hátráltatták magukat s meglátogattak több közintézetet.

Először a muzeumba mentek, hol Pulszky és Römer fogadták s vezették el a különböző osztályokba. Élénken kérdésközöket és a sejk megjegyzéseinek tolmácsolása nem kis teendő volt Erödi részére.

A muzeumból a képviselőházba mentek. Itt Kovách Laszlo háznagy volt az elfogadó s elvezette őket az osztály-termekbe, aztán pedig az ülés-teremnek az elnöki emelvényre szemközt levő karzatára, hová mikor beléptek, homlokukat érintve, tiszteletteljesen foglalták el helyeiket. Épen alkalomszerűleg érkeztek Földváry Mihály tett indítványt, hogy az országgyűlés mondjon köszönetet Abdul Hamid szultánnak a Corvinák visszaajándékozásáért. Hallhatták, hogy az egész ház zajosan éljenzte az indítványt, s hogy annak elfogadására egytől egyig fölállt a képviselőház minden tagja. Negyed óráig voltak a képviselőházban, s onnan a műegyetembe mentek. Stoczek rektor mutatta meg a tanszereket s a gépeket. Sulejman sejk és Rhagib bej élénk érdeklődéssel szóltak a technikai tudományokról. A tud. egyetemen Laubhaimer rektor és a dekanok a kisebb díszteremben, nagyszámu ifjuság jelenlétében fogadták a látogatást s a rektor és Mehemed efendi váltottak üdvözlő szavakat. Majd az egyetemi könyvtárt s a vegytani intézetet látogatták meg.

D. u. 2 órakor a polgárság lakomája volt a „Hungária“ nagy termében. A főiri körök, a nemzeti kaszinó, vagy a Lloyd-társulat itt sem volt képviselve. Jelen volt azonban a főváros hatóságától Kamermayer polgármester, Gerlöczy alpolgármester és több tanácsos. Természetesen, e lakoma fő eseményeit is a toaszok képezték. Gelléri Szabó János uralkodónkat és Mátjus Arisztid a szultánt éltetvén, Királyi Pál emelt poharat a vendégekre, kik ugyanakkor, mikor határait mentében ágyuk dörögnek, eljöttek hozzánk, hogy a Konstantinápolyban átvett kézzorítást viszonozzák és kicseréljék. Mehemed efendi a törökök engesztelhetlen ellenségéről szólt, mely most is népszabadság czim alatt indított háborút, pedig Lengyelországot vértengerben fojtotta meg és a Kaukasz mohamedánjain a legborzasztóbb kegyetlenségeket követte el. A törökökkel együtt érző testvér-nemzetre, a magyarokra üritette poharat.

Két költőnk is üdvözlötlet e lakomán a vendégeket.

Tóth Kálmán pohárköszöntésül következő költeményt szavalta el, mely nyomtatásban is szétosztatot:

Mi van itten? magyar kalpag, török fez . . .  
No most itten egyszerűen csata lesz;  
Soká igit volt . . . de már megjött az eszünk,  
Többé olyan bolondságot nem teszünk,  
Bizony isten nem teszünk!





Halálozások.

FUNE KÁLMÁN fővárosi tanácsnok, egyike a legtevékenyebb tisztviselőinek, elhunyt szélhűdés következtében, alig 40 éves korában.

Andrá Gyöngy, nyugalmába lépett h. b. apostagi lelkész és solt-egyházmezei alesperes, meghalt Szabadszálláson apr. 21-én 68 éves korában.

Ellunyiták még: Eörsy László, a vármegyei Kis-Czell kerületi függetlenségi kör elnöke, 49 éves korában Kis-Czellan.

Szerkesztői mondanivaló.

Rascunk. A még nálunk levő közlemények, melyek, ha nem napi érdekűek is, de igen érdekesek szintén fel fogjuk használni lapjainkban.

Bakarest. Az érdekes levelet mai számunkban siettünk közölni, s felkérjük, hogy hasonló vagy a napi eseményekre vonatkozó közleményeivel eszentul is sziveskedjék felkeresni lapunkat.

N. N. J. Szives ígérete teljesítését elvárjuk. Fájdalom és öröm. Kísérletnek megjárja, de a közölnökre még nem érett meg.

Súlyom. Költményei sem jók, sem rosszak, s ez elég rossz.

Létezel. Tartalma prózai bölcsekedés, alakja gyarló, az egészben hiányzik, kívül-belül, a költészet.

R. S. Dal. Csekély értékű. Alom-való. Szép részletek vannak benne; élénk s

csinos leírások. De a mutatvány ellen mégis van kifogásunk. — A kérelmet egynél, mielőtt időt vehet magának, magánlevélben bővebben fog nyilatkozni.

Tardona. R. A. Fel fogjuk használni. Jász-Borony. Husvétkor. Nem közölhető. Innepi szavakba öltöztetett köznap gondolatok.

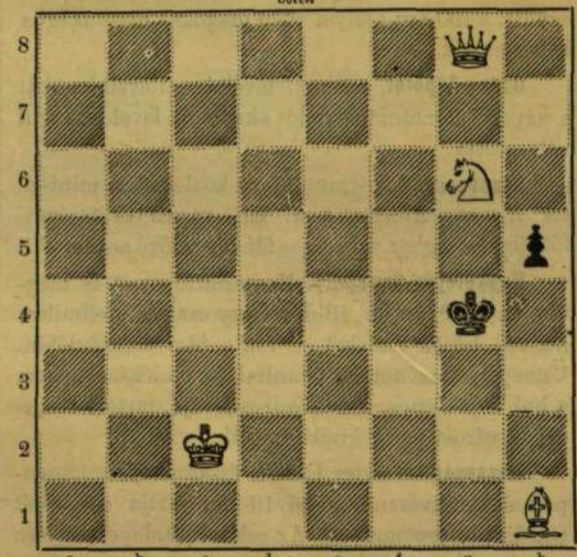
Rákoskeve. Első kísérleteknek nem volnaunk épen roszak. De azért a folytatásra se merjük nagyon biztatni.

Felső-Ábrány. G. J. Levelét elküldöttük Szegedre Bakay Nándor urnak.

Kritikán alul. Borúra derű. — A Corvinak megérkeztek (1877. ápr. 24?) — A két testvér nemzethez. — Szeretlek. (Levelező-lapon érkezett versemény.)

SAKKJÁTÉK.

909-dik számú feladvány. Kauders A.-tól.



Világos indul s a harmadik lépésre mattot mond.

904-dik számú feladv. megfejtése.

- Vihsó-Sótét. 1. Vh8-c8 ... Be6-c6; 2. Vc8-h3 ... Ke4-c5; 3. e3-e4 ... t. sz.; 4. Vh3-b3-d7-f5 mat. (a) 2. Ff7-d5; (b) 3. Vh3-f1 ... Be4-e2; 4. Vf1-e2 mat. (b) 2. Be4-e3-34; 3. Bd5-d4 ... Ke4-l5; 4. Bd4-b4 mat.

Helyesen fejtették meg: Veszprémben: Fülöp József. Gelsen: Glesinger Zsigmond. Sárospatakon: Gérecz Károly. Debreczenben: Zagya Imre. Miskolcra: Hartmann testvérek. Boglaron: Mayer K. Budapest: K. J. és F. H. Marosvásárhelyt: Csipkés Árpád. Kolomonostoron: Brauner Gyula. A pesti sakk-kör.

Rövid értesítések: Sarkad. J. M. S. Jobbkant várunk.

HETI-NAPTÁR. Ápril. hó.

Table with 4 columns: Nap, Katholikus és protestans, Görög orosz, Izraelita. Rows list dates from 6 V. G. 5 Ján. to 12 S. Pongrácz.

Tartalom: Török vendégeink (három arczképpel). — Déryné naplójából (folyt.) — Halászat Romániában. — Csatorna a Fekete- és Kaspienger között. — Servadec Hector kalandozó vándorlása a naprendszeren át (két képpel). — Egyezleg. Melléklet: A török küldöttség Budapestben. — A török főváros a háboru kezdetén (két képpel). — Irodalom és művészet. — Közintézetek, egyletek. — Mi újság? — Halálozások. — Szerkesztői mondanivaló. — Heti-naptár.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós. (L. Egyetem-tér 2. sz.)



VASÁRNAPI UJSÁG

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: egész évre - 12 frt; fél évre - 6 \*; Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: egész évre - 8 frt; fél évre - 4 \*; Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: egész évre - 6 frt; fél évre - 3 \*

19. szám. — 1877. Budapest, május 13. XXIV. évfolyam.

Egy határozat hasznosított pelti sor, vagy annak helye egyszerű írástól 15 krajczár; többesrű írástól 10 krajczár. Bélyegdíj külön minden írástól után 30 kr.

HIRDETÉSEK.

Valódi arabiai Mokka-kávé legfinomabb minőségben kilo 2 frt. Czukor I. rendű finomított (Sarány) 66 kr. NÁGEL és FIA fűszer-, cseméje- és bor-kereskedésben Budapest, muzeumkör (országút) 35.

FERENCZ JÓZSEF KESERŰVIZ-FORRÁS a budai, valamint minden bel- és külföldi keserűvizek közül legértelmesebbnek van elismerve; enyhe íze miatt pedig különösen ajánlható mint legkellemesebb, leghatásosabb keserűviz, mely hatás előidézésére az egyéb keserűvizeknél szokásos adagoknak csak felét igényli.

Minden régi köhögés ellen, fehér mellszörp, oly gyógyszer, mely még soha nem használtatott a legkellemesebb eredmény előidézésére nélkül. Ezen szörp már az első használatnál feltűnőleg jótékonyan hat, sőt a görcsös és hűg-hurutnál elősegíti a nyúlós és megrekedő nyálka kiköptetését, azonnal enyhíti a gége ingerlekenységét és rövid idő a azt eltávolít minden, ha még oly heves, sőt magát a legveszélyesebb szárazbetegek köhögését, és a vérhányást is.

Gyönyörű szép HÖLGYRUHAKELMÉK a legkedvezőbbben megszereshetők HAMBURGER ADOLF-nál, Budapest, koronaherceg-utca 8. sz.

Margitszigeti gyógyfürdő Budapest főváros közvetlen közelében. 35° R. meleg artézi forrás — porcellán-, márvány-, kád- és kőfürdők zubanykésülékkel — nagyszerű kert — 300 teljes kényelemmel berendezett szoba — társalgási terem — kül- és belföldi lapok — naponta zene. Kóralakok, melyek ellen a margitszigeti hévíz kedvező eredménnyel használtatott: Kőszvény — az izületek, izmok, csontbántarja, ideghüvely, idült csusza. A csusz, kőszvény, erőművi behatások, typhus után fellépő hűdésék. — Zsábák. — A csontbántalmakat, csontszűt, izületi bajokat és külsértéseket követő elváltozások. — Fájdalmas hegek, merevség, hűdés. — Bőrbántalmak. — Vízelési nehézségek. — Méh- és hüvelybántalmak. A hévíz belsőleg eredménnyel használtatott: idült gyomorhurutnál és alhasi pangásoknál. A szigeten van gyógyszerár; rendelő orvos: dr. Vörzár. Bérleteknél ugy a fürdő, mint a menetjegyek együttes váltásánál árelengedés. A szigeten lakók a fürdő-használatnál és a menetjegyeknél előnyben részesülnek. A fővárossal öránként kétszer közlekedés. 3343 5. A nyári idény május 1-én megnyitattik. A lakások megrendelése: a szigeten a felügyelőségi irodában. (Utolsó posta: Ó-Buda.) A margitszigeti felügyelőség.

Előfizetési felhívás KELET NÉPE című politikai napilapra. A KELET NÉPE bátran és határozottan kitiltja az ellenzéki zászlót ezelőtt másfél évvel, bátran és határozottan fogja azt lobogtatni az új évben is. A KELET NÉPE a konzervatív irány határozott képviselője, minden jóra való törekvésnek erélyes támogatója, minden visszaélésnek, romlottságnak kérlelhetlen ostromozója. Az orosz-török háboru alatt harctéri tudósításai lehető gyorsasággal és alaposággal fogják olvasóit a bekövetkező, s hazánkra nézve oly nagy fontosságú napi-eseményekről értesíteni. A KELET NÉPE hetenként hatszor egy nagy iven — a szükséghez képest félívenyi melléklettel — innep utáni napokon pedig félíven mint esti lap, tehát minden-nap megjelenik. A „Kelet Népe“ előfizetési ára: Egész évre 20 frt — kr. Félévre 10 „ „ Negyedévre 5 „ „ Egy óra 1 „ 80. A „KELET NÉPE“ kiadóhivatala. (Budapest, egyetem-utca 4.)

Altesti sörben szenvedők Sturzenegger Gottlieb Herisauhan (Schweicz) egyáltalán ártalmatlan hatású sör-keocsésben meglepő gyógyszert találnak, ép ugy altesti sörnek mint méh-előesések ellen. Bizonyítványok és köszönő iratok a használati utasításhoz vannak mellékelve. Kapható fazekakban á frt 3.20, szintúgy maga Sturzenegger G. által, mint szintén a következő rak-tárakban: Budapeston Formágyi G. gyógyszerert, a boldogságos szüléhez. Temesvárott Pocher I. gyógyszerert, a segély-ző szülanyához. Zágrábban Mitlbach Zsigmond gyógyszerert. Bécsben Weiss József gyógyszerert, a szercezenhez, Tuch-lauben, 27. 2460-3. Hordszékű betegnek számára. A legjobb és legolcsóbb vasbutorok kertek és termék számára, valamint a legújabb szabadkozott toló ágyak, rugó-matracczsal és kárpitozással, ószetelbátok mint egy trumeau-szekrény, ajánl FEIWEL LIPÓT, vasbutor- és takaréktűzhely-gyáros, Budapest. Raktár: ország-út 43. sz., a nemzeti színház közelében. — Képes árjegyzékek bérmentve. — Ugyanott egy új, 4 kerékű angol tűzi feszkendő is igen olcsón kapható. 3397



EMLÉKLAP A CORVIN-CODEXEKRŐL.